

משפטים מבוימים



משפט מבויים נגד חברות הסיגריות

משפטים מבוימים - התנסות תלמידים במשפט כנגד חברות הסיגריות.
בתכנית: ניסוח קווי תביעה והגנה, כתיבת טיעונים, חקירת עדים, עריכת משפט מבויים בפני תלמידים, צוות בית-הספר והורים.
התוכנית הראשונית נכתבה על-ידי דגנית פלס ואהרונה פסטרנק, ביוזמת עו"ד עמוס האוזנר, על-פי רעיון של בתיה ושיץ ז"ל
פיתוח התוכנית והרחבתה - חיים גבע - הספיל, מקדם בריאות ארצי, משרד הבריאות.

א. מבוא

בשנים האחרונות הוברר, כי חברות הסיגריות ביצעו מניפולציות מכוונות בייצור הסיגריות, שמטרתן הגברת ההתמכרות ועידוד ילדים לעשן. במשפט שהגישה מדינת מינסוטה (ארה"ב) כנגד חברות הסיגריות, חויבו אלו לגלות את כל מסמכיהן לציבור. רבים מהמסמכים מעוררי חלחלה והם מגלים הסתרת נזקי העישון והכחשתם, גם כשהאמת הייתה ידועה, שימוש בחומרים ממכרים, מניפולציות לעידוד ההתמכרות, שימוש בילדים כקהל יעד להחלפת מעשנים שנפטרו או הפסיקו לעשן, הכחשת נזקי של העישון הפסיבי, ניסיון להפריע ולעכב חקיקה כנגד עישון במקומות ציבוריים, ניסיון להטעות וליצור אשליה שסיגריות מסוימות הן פחות מסוכנות, שיתוף פעולה לכל האמור לעיל בין חברות שונות, פרסומות סמויות וכד'.

בסופו של דבר חויבו חברות הסיגריות בארה"ב לפצות את מערכות הבריאות בסכום של 246 מיליארד דולר.

המסמכים שהושגו, כאמור, מונו, וניתנים היום לצפייה גם באינטרנט. הם מהווים חומר חינוכי מן הדרגה הראשונה, ויש בהם כדי להציג לבני הנוער את מהותו האמיתית של מוצר העישון ואת התכלית של יצרן הסיגריות.

ב. תכנית משפטים מבוימים

התכנית כוללת שיתוף מרבי של תלמידים בהליך של משפט מבויים כנגד חברות הסיגריות, שיעשה שימוש בחלק מהמסמכים האמורים.

ההתערבות תיעשה בארבעה מפגשים, על-ידי סטודנטים למשפטים מפרויקט פר"ח (ניתנת להעברה ע"י המחנכים והיועצות), ובשיתוף האגודה למלחמה בסרטן, הפורום הישראלי לצמצום העישון ומשרד החינוך - שפ"י.

תוכן המפגשים

שיעור מס' 1

נזקי עישון (ראה מפגש 11 תכנית כישורי חיים ו' – 'לעשן או לא לעשן', מפגש 12 – 14 תחנה 3 – 'נכון לא נכון', פעילות ג' – 'אחד מי יודע?').

שיעור מס' 2

עישון ופרסום (ראה מפגש 12 כישורי חיים ו' – מה מסתתר מאחורי הפרסומות).

שיעורים 3 +4 (שיעור כפול)

מטרה: התלמידים יפנימו ויישמו מעורבות חברתית ונזקי עישון.

האמצעי: התלמידים יתנסו במשפט מבוים.

זמן: שעה וחצי.

הכנת המשפט

עזרים:

- הכיתה תעוצב כבית משפט (שולחן לשופטים, שולחן עורכי דין תביעה, שולחן עורכי דין הגנה).
- דף תיאור האירוע, כרטיסיות תפקידים
- עזרים למשפט: פטיש, גלימה שחורה, מקלדת לקלדן.

חלוקת התפקידים (ראה כרטיסי תפקיד):

שופטים: יש למנות שלושה תלמידים, אחד מהם יהיה יו"ר חבר השופטים.

צוות התביעה: שלושה תלמידים

צוות ההגנה: שלושה תלמידים

פקיד בית המשפט: תלמיד אחד

עדים: ארבעה תלמידים מתוכם שני עדי תביעה ושני עדי הגנה

מושבעים: שאר תלמידי הכיתה.

שלבים

1. הסבירו את העומד להתרחש במהלך השיעור.
2. קראו את תיאור האירוע.
3. חלקו את דפי תיאור האירוע לתלמידים.
4. נתחו את האירוע עם התלמידים: באיזה סוג של הליך משפטי מדובר? מהם הצדדים המעורבים? באיזו עבירה מדובר? מהו העונש המרבי המוטל בגינה בחוק? מהם הטיעונים שנצפה לשמוע מהצדדים? (בקצרה). אפשרו שאלות ותשובות, חזרו בקצרה על המושגים: התמכרות, ניקוטין, מכירת טבק לקטינים.
5. המשפט:

חזרה לתוכן העניינים

סיפור המקרה

המעשנים הצעירים

מועצת התלמידים הארצית התכנסה ביום ראשון האחרון לדיון השבועי בקשר למצב התלמידים בבתי-הספר. מיקי, נציג בית-ספר 'לניאדו' מנתניה, תיאר לחברי המועצה את החוויות מסיור שערך בתיכון 'הדסה', הסמוך לבית-הספר שלו.

מיקי סיפר כי בהפסקה הגדולה הוא ראה חבורה של צעירים, בנים ובנות, שהתחבאו מאחורי אולם הספורט ועישנו יחד סיגריות. כששאל אותם למה הם מעשנים בבית-הספר בניגוד להוראות ובניגוד לחוק, סיפרה לו דינה שהם אינם מצליחים להתאפק יותר מכמה שעות ללא עישון, ולכן הם מעשנים בבוקר בדרך לבית-הספר, אחר כך בהפסקה הגדולה, ומעשנים שוב בדרך הביתה.

מיקי הציע להם לזרוק את הסיגריות וללכת לשחק כדורגל, אבל משה ענה לו שהוא כבר לא אוהב לשחק כדורגל, כי הוא לא מצליח לרוץ ומשתעל כל הזמן. חוץ מזה, החברים שלו צוחקים עליו וקוראים לו 'מסריח' מסיגריות, זה מגעיל אותם והם לא אוהבים לשחק אִתו. דינה אמרה שהיא אהבה לרקוד בהפסקה הפעילה, אבל גם היא כבר לא מצליחה לרקוד במשך כל ההפסקה, וכבר אחרי 5 דקות היא מתנשפת, משתעלת וקשה לה לנשום, ואז היא מתיישבת בצד.

מיקי שאל אותם מנין יש להם סיגריות, ומשה ענה לו שהוא מקבל דמי כיס פעם בשבוע מההורים, ובמקום לקנות לעצמו דברים אחרים או לחסוך את הכסף הוא הולך לקיוסק וקונה בו סיגריות. לפעמים הוא גם קונה מסטיקים, כדי לשפר את הטעם המגעיל בפה אחרי העישון. משה הוסיף גם שכמה פעמים, כשנגמר לו הכסף, הוא אפילו גנב סיגריות מאחיו החייל. דינה סיפרה שהיא קונה בדמי הכיס שלה סיגריות, מציתים או גפרורים ולא נותר לה כסף אפילו למסטיקים, ומשום כך היא מרגישה כל הזמן כאילו שיש לה מאפרה בתוך הפה.

מיקי היה ממש מופתע שחבריה כל כך צעירים מבזבזים כל כך הרבה כסף על סיגריות, ולכן שאל אותם מדוע הם אינם מפסיקים לעשן. משה סיפר לו שהוא ניסה פעמים רבות, אבל הוא מחזיק מעמד רק כמה ימים וחוזר לעשן. דינה אמרה שהיא חושבת שהיא מכורה לעישון סיגריות בדיוק כמו דוד שלה, שהיה מכור ולא הצליח להפסיק לעשן. עד שקיבל התקף לב, והיום הוא כבר איננו מעשן. מיקי שאל אותם אם ההורים שלהם יודעים שהם מעשנים, ומשה הודה שאימא שלו יודעת. בכל פעם שהוא מגיע הביתה ואימא שלו מנשקת אותו היא מודיעה לו שהוא מסריח מסיגריות ושולחת אותו להתקלח, לחפוף שיער ולהחליף בגדים.

דינה סיפרה שאימא שלה יודעת שהיא מעשנת, כי פעם נפל לה אפר מקצה הסיגריה על החולצה ועשה בה חור, וכשאימא שלה כיבסה וגילתה אותו, היא זרקה לפח את החולצה שהיא כל כך אהבה.

מיקי שאל אותם למה הם בכלל התחילו לעשן, האם לא ידעו שהסיגריות מסוכנות לבריאות וגורמות להתמכרות?

משה ענה שהוא ראה את רמבו מעשן בסרט, וחשב שאם רמבו יכול להיות חייל טוב כל כך אף-על-פי שהוא מעשן, אז העישון ודאי לא נורא כפי שאומרים, וחוץ מזה הוא קרא באינטרנט באתר של חברת סיגריות 'הגמל', שהעישון אינו מסוכן באמת וזו סתם המצאה. ובכלל, העשן של המכוניות והאוטובוסים מסוכן לבריאות יותר מעשן סיגריות. דינה סיפרה שראתה בעיתון של אימא שלה דוגמנית יפה, גבוהה ורזה, עם סיגריה בפה, וחשבה שאם הדוגמנית יכולה לעשן ולא קורה לה כלום אז גם היא יכולה. דינה הוסיפה שכאשר היא הולכת ברחוב עם הסיגריה של הבנות, הסיגריה הדקה הזאת, היא מרגישה כמו גדולה ומיוחדת, וכולם מסתכלים עליה, על-אף שהיא חושבת שהמבטים האלה לא נובעים מתוך כבוד אלא דווקא מתוך רחמים...

מיקי הרגיש מאוד לא נעים וממש ריחם על הצעירים, שכבר בגיל צעיר כל כך החלו לעשן ולא הצליחו להפסיק, בזבזו כסף רב על סיגריות, והחברים שלהם כבר העדיפו שלא להימצא לידם בגלל הריח המסריח של הסיגריות. מיקי החליט שמועצת התלמידים הארצית, המייצגת ופועלת למען כל התלמידים במדינת ישראל, לא יכולה להתעלם מהמצב ולהניח לחברות הסיגריות להמשיך ולשכנע צעירים להתחיל לעשן. לכן, הם צריכים לתבוע לדין את חברות הסיגריות 'קאמל' ומלבורו על כך שהן גרמו לאותם צעירים להתחיל לעשן ולהתמכר, ולדרוש מהן לשאת באחריות ולשלם עבור הנזקים הרפואיים שכבר נגרמו מהעישון ועוד ייגרמו כנראה בעתיד.



הנחיות לבעלי תפקידים:

תפקיד השופטים

עליכם למנות את 'אב בית-הדין', הוא ראש השופטים אשר ידבר בשם השופטים. עליכם להכין דפים ועטים כדי שתוכלו לרשום עובדות ונקודות חשובות. עליכם לשבת עטויים בגלימות השחורות ולהתנהג בכבוד וברצינות. עליכם לקרוא שוב את סיפור המקרה, לשמוע את הטיעונים של עורכי הדין – של התביעה ושל ההגנה, להקשיב לעדים של שני הצדדים, לשמוע את הכרעת המושבעים, ולהכריע בעצמכם: האם הנתבעים אשמים או זכאים. אם הם אשמים, מהו העונש הראוי. עליכם לכתוב סיכום קצר של ההחלטה שקיבלתם, שאותו יקריא אב בית-הדין.

בסיכום צריכים להיות הדברים הבאים:

להזכיר בכמה משפטים קצרים את הטיעונים המרכזיים של התביעה. להזכיר בכמה משפטים קצרים את הטיעונים של ההגנה. להכריז האם מצאתם את הנתבעים אשמים או זכאים. אם החלטתם שהם אשמים, להכריז על העונש. תוך כדי המשפט, אם תרצו, תוכלו להפנות שאלות אל עורכי הדין או אל העדים. כאשר פונים לצורך דין או לעד, יש לפנות אליהם ביסר' או 'גברת'. בית-המשפט הוא מקום מכובד – אם אתם מרגישים שהקהל מבזה אותו ומתנהג בצורה לא ראויה, עליכם לפנות אל הפקיד ולבקש ממנו שידרוש "סדר בבית-המשפט".

סדר הדין:

שמש בית-המשפט יכריז: **"בית-המשפט, כולם לקום"**, ומיד אחר כך ייכנסו השופטים. לאחר שהשופטים יתיישבו יכריז שמש בית-המשפט על המקרה:

"תיק מספר (מספר התיק הוא התאריך של יום המשפט ב-8 ספרות. לדוגמה, מספר התיק במשפט המתקיים ביום ארבעה בפברואר 2009 יהיה 04022009) מועצת תלמידים ארצית נגד חברת הסיגריות 'מלבורו' ומנכ"ל החברה פיליפ, ונגד חברת הסיגריות 'קאמל', ומנכ"ל החברה מוריס."

"השופט הנכבד (להקריא את שם התלמיד בתפקיד אב בית-הדין) הוא אב בית-הדין, ואתו יושבים השופטים הנכבדים" (להקריא את שמות התלמידים הנוספים בתפקיד השופטים).

אב בית-הדין יכריז: **"אני מתכבד לפתוח את הדין. אבקש לשמוע את נאום הפתיחה של התביעה"**.

לאחר שהתביעה תסיים להקריא את נאום התביעה יכריז השופט: **"אבקש לשמוע את נאום הפתיחה של ההגנה"**.

לאחר שההגנה תסיים יפנה השופט לתביעה: **"צוות התביעה, אתם מוזמנים להציג את העדים שלכם"**.

- התביעה תזמן את העד משה.

- שמש בית-המשפט ישיב את העד.
 - לאחר שתסיים התביעה את השאלות לעד, יפנה השופט אל ההגנה: **"האם אתם רוצים לחקור את העד של התביעה?"**
 - צוות ההגנה יחקור את עד התביעה משה.
 - לאחר שההגנה תסיים לחקור את העד יפנה השופט לתביעה: **"אתם מוזמנים לקרוא לעד הבא שלכם."**
 - התביעה תזמן את העדה יובל.
 - שמש בית-המשפט ישיב את העדה.
 - לאחר שהתביעה תסיים את השאלות לעדה יפנה השופט אל ההגנה: **"האם אתם רוצים לחקור את העדה של התביעה?"**
 - לצוות ההגנה אין שאלות לעדה יובל.
 - השופט יפנה להגנה: **"צוות ההגנה, אתם מוזמנים להציג את העדים שלכם."**
 - ההגנה תזמן את העד מוריס.
 - שמש בית-המשפט ישיב את העד.
 - לאחר שההגנה תסיים את השאלות לעד יפנה השופט אל התביעה: **"האם אתם רוצים לחקור את העד של ההגנה?"**
 - צוות התביעה יחקור את עד ההגנה מוריס.
 - לאחר שהתביעה תסיים לחקור את העד יפנה השופט להגנה: **"אתם מוזמנים לקרוא לעד הבא שלכם."**
 - ההגנה תזמן את העד פיליפ.
 - שמש בית-המשפט ישיב את העד.
 - לאחר שההגנה תסיים את השאלות לעד יפנה השופט אל התביעה: **"האם אתם רוצים לחקור את העד של ההגנה?"**
 - צוות התביעה יחקור את עד ההגנה פיליפ.
 - השופט יפנה אל התביעה: **"אני מבקש לשמוע את נאום הסיכום של התביעה."**
 - לאחר שהתביעה תסיים יפנה השופט אל ההגנה: **"אני מבקש לשמוע את נאום הסיכום של ההגנה."**
 - לאחר סיום הנאומים יכריז אב בית-הדין: **"בית-המשפט יצא ל-10 דקות הפסקה כדי להחליט על פסק הדין."**
- שמש בית-המשפט יכריז "בית-המשפט, כולם לקום",** והשופטים יצאו החוצה.
- השופטים יתייעצו ויחליטו אם הנאשמים אשמים או זכאים, ובמידה שהם אשמים, מהו העונש שראוי להטיל עליהם.
- ללא קשר לנאשמים רשאים השופטים להביע את דעתם על האחריות שמוטלת על בני הנוער עצמם ביחס להרגלי העישון שלהם.
- לאחר שיקבלו השופטים החלטה, עליהם לרשום את החלטתם. וכשהיו סוכנים לחזור, עליהם להודיע על כך לשמש בית-המשפט.
- שמש בית-המשפט יכריז: **"בית המשפט, כולם לעמוד"** ואז השופטים ייכנסו ויתיישב.
- אב בית-הדין יפנה אל נציג המושבעים: **"נציג המושבעים, מהי החלטתכם?"**
- נציג המושבעים יכריז על ההחלטה: **"אנו המושבעים מצאנו את הנאשמים "אשמים" או "זכאים"."**
- אב בית-הדין יקריא את החלטת השופטים ואת העונש שהחליטו לגזור על הנתבעים.
- בסוף המשפט יכריז אב בית-הדין: **"תם המשפט",** וידפוק עם הפטיש.

בהצלחה!

הנחיות לשמש בית-המשפט

אתה המנהל של בית-המשפט, ותפקידך לעזור לשופט לנהל את הדיון. כל עד שמוזמן להעיד בפעם הראשונה חייב להישבע לומר אמת. עליך לפנות אל העד ולהשביע אותו: עליך להגיד בקול רם: **"הרם את ידך הימנית וחזור אחרי"**. תמשיך להקריא את המשפטים הבאים לסירוגין.

לאחר הקראת כל משפט על העד לחזור אחריך:

"אני נשבע לומר את האמת" (על העד לחזור על המשפט).

"את כל האמת" (על העד לחזור על המשפט).

"ורק את האמת" (על העד לחזור על המשפט).

אם יהיה רעש באולם והשופט יפנה ויבקש ממך להסות את הקהל, עליך לקרוא **"שקט בבית-המשפט"**.

עליך להכריז **"בית-המשפט" ו"כולם לקום"** כאשר השופטים נכנסים ויוצאים מהאולם.

סדר הדיון:

התחלת המשפט: עליך להכריז **"כולם לעמוד"** ומיד אחר כך ייכנסו השופטים.

לאחר שהשופטים יתיישבו, עליך להכריז על המקרה:

"תיק מספר (מספר התיק הוא התאריך של יום המשפט ב-8 ספרות, לדוגמה, מספר התיק במשפט המתקיים ביום ארבעה בפברואר 2009 יהיה 04022009), מועצת תלמידים ארצית נגד חברת הסיגריות 'מלבורו' ומנכ"ל החברה פיליפ, ונגד חברת הסיגריות 'קאמל', ומנכ"ל החברה מוריס".

השופט הנכבד (יש להקריא את שם התלמיד בתפקיד אב בית-הדיון) הוא אב בית-הדיון, ואתו יושבים השופטים הנכבדים (יש להקריא את שמות התלמידים הנוספים בתפקיד השופטים).

אב בית-הדיון יכריז: **"אני מתכבד לפתוח את הדיון. אבקש לשמוע את נאום הפתיחה של התביעה"**.

לאחר שהתביעה תסיים להקריא את נאום התביעה, השופט יכריז: **"אבקש לשמוע את נאום הפתיחה של ההגנה"**.

לאחר שההגנה תסיים, יפנה השופט לתביעה: **"צוות התביעה, אתם מוזמנים להציג את העדים שלכם"**.

- התביעה תזמן את העד משה.

- שמש בית-המשפט ישביע את העד.

לאחר שהתביעה תסיים את שאלותיה לעד, יפנה השופט אל ההגנה: **"צוות ההגנה, האם אתם רוצים לחקור את העד של התביעה?"**

- צוות ההגנה יחקור את עד התביעה משה.

- לאחר שההגנה תסיים לחקור את העד, יפנה השופט לתביעה: **"צוות התביעה, אתם מוזמנים לקרוא לעד הבא שלכם"**.

- התביעה תזמן את העדה יובל.

- שמש בית-המשפט ישביע את העדה.

- לאחר שהתביעה תסיים את השאלות לעדה, יפנה השופט אל ההגנה: **"צוות ההגנה, האם אתם רוצים לחקור את העדה של התביעה?"**

- לצוות ההגנה אין שאלות לעדה יובל.
 - השופט יפנה להגנה: **"צוות ההגנה, אתם מוזמנים להציג את העדים שלכם"**.
 - ההגנה תזמן את העד מוריס.
 - שמש בית-המשפט ישביע את העד.
 - לאחר שההגנה תסיים את השאלות לעד, יפנה השופט אל התביעה: **"צוות התביעה, האם אתם רוצים לחקור את העד של ההגנה?"**
 - צוות התביעה יחקור את עד ההגנה מוריס.
 - לאחר שהתביעה תסיים לחקור את העד, יפנה השופט להגנה: **"צוות ההגנה, אתם מוזמנים לקרוא לעד הבא שלכם"**.
 - ההגנה תזמן את העד פיליפ.
 - שמש בית-המשפט ישביע את העד.
 - לאחר שההגנה תסיים את שאלותיה לעד, יפנה השופט אל התביעה: **"צוות התביעה, האם אתם רוצים לחקור את העד של ההגנה?"**
 - צוות התביעה יחקור את עד ההגנה פיליפ.
 - השופט יפנה אל התביעה: **"אני מבקש לשמוע את נאום הסיכום של התביעה"**.
 - לאחר שהתביעה תסיים, יפנה השופט אל ההגנה: **"אני מבקש לשמוע את נאום הסיכום של ההגנה"**.
 - לאחר סיום הנאומים יכריז אב בית הדין: **"בית-המשפט יצא ל-10 דקות הפסקה כדי להחליט על פסק הדין"**.
- עליך להכריז **"בית-המשפט", "כולם לקום"**, והשופטים יצאו החוצה.
 המושבעים יציגו את דעתם – אשמים או זכאים ומדוע.
 לאחר סיום הדיון הקצר עליך להכריז: **"בית המשפט, כולם לעמוד"**, ואז השופטים ייכנסו ויתיישבו.
 אב בית-הדין יפנה אל המושבעים: **"נציג המושבעים, מהי החלטתכם?"**
 נציג המושבעים יכריז על החלטה: **"אנו המושבעים מצאנו את הנאשמים "אשמים" או "זכאים"**.
 אב בית-הדין יקריא את החלטת השופטים ואת העונש שהחליטו לגזור על הנתבעים.
 בסוף המשפט יכריז אב בית-הדין: **"תם המשפט"**, וידפוק עם הפטיש.

בהצלחה!



תפקיד עורך הדין

עליך לקרוא שוב את סיפור המקרה.

עליך לקרוא ולהבין את השאלות שתשאל את העדים השונים של התביעה ושל ההגנה.

בית-המשפט הוא מקום מכובד, ולכן עליך להופיע עם עניבה.

עליך לפנות אל השופטים בתואר **"שופטים נכבדים"**, ואל העדים בתואר **"מר ..."** או **"גברת..."**.

סדר הדיון:

שמש בית-המשפט יכריז **"בית המשפט, כולם לקום"** והשופטים ייכנסו ויתיישבו במקומם.

לאחר שהשופטים יתיישבו יכריז השמש על המקרה:

"תיק מספר (מספר התיק הוא התאריך של יום המשפט ב-8 ספרות. לדוגמה, מספר התיק במשפט המתקיים ביום ארבעה בפברואר 2009 יהיה 04022009) מועצת תלמידים ארצית נגד חברת הסיגריות 'מלבורו' ומנכ"ל החברה פיליפ, ונגד חברת הסיגריות 'הגמל', ומנכ"ל החברה מוריס".

"השופט הנכבד (להקריא את שם התלמיד שבתפקיד אב בית-הדין) הוא אב בית-הדין, ואתו יושבים השופטים הנכבדים" (להקריא את שמות התלמידים הנוספים בתפקיד השופטים).

אב בית-הדין יכריז: **"אני מתכבד לפתוח את הדיון. אבקש לשמוע את נאום הפתיחה של התביעה"**.

לאחר שהתביעה תסיים להקריא את נאום התביעה יכריז השופט: **"אבקש לשמוע את נאום הפתיחה של ההגנה"**.

לאחר שההגנה תסיים יפנה השופט לתביעה: **"צוות התביעה, אתם מוזמנים להציג את העדים שלכם"**.

- התביעה תזמן את העד משה.

- שמש בית-המשפט ישביע את העד.

לאחר שהתביעה תסיים את השאלות לעד יפנה השופט אל ההגנה: **"האם אתם רוצים לחקור את העד של התביעה?"**

- צוות ההגנה יחקור את עד התביעה משה.

לאחר שההגנה תסיים לחקור את העד יפנה השופט לתביעה: **"אתם מוזמנים לקרוא לעד הבא שלכם"**.

- התביעה תזמן את העדה יובל.

- שמש בית-המשפט ישביע את העדה.

לאחר שהתביעה תסיים את השאלות לעדה יפנה השופט אל ההגנה: **"האם אתם רוצים לחקור את העדה של התביעה?"**

- לצוות ההגנה אין שאלות לעדה יובל.

- השופט יפנה להגנה: **"צוות ההגנה, אתם מוזמנים להציג את העדים שלכם"**.

- ההגנה תזמן את העד מוריס.

- שמש בית-המשפט ישביע את העד.

לאחר שההגנה תסיים את השאלות לעד יפנה השופט אל התביעה: **"האם אתם רוצים לחקור את העד של ההגנה?"**

- צוות התביעה יחקור את עד ההגנה מוריס.

- לאחר שהתביעה תסיים לחקור את העד יפנה השופט להגנה: **"אתם מוזמנים לקרוא לעד הבא שלכם"**.
 - ההגנה תזמן את העד פיליפ.
 - שמש בית-המשפט ישביע את העד.
 - לאחר שההגנה תסיים את השאלות לעד יפנה השופט אל התביעה: **"האם אתם רוצים לחקור את העד של ההגנה?"**
 - צוות התביעה יחקור את עד ההגנה פיליפ.
 - השופט יפנה אל התביעה: **"אני מבקש לשמוע את נאום הסיכום של התביעה"**.
 - לאחר שהתביעה תסיים יפנה השופט אל ההגנה: **"אני מבקש לשמוע את נאום הסיכום של ההגנה"**.
 - לאחר סיום הנאומים יכריז אב בית-הדין: בית-המשפט יצא ל-10 דקות הפסקה כדי להחליט על פסק הדין.
- השמש יכריז: **"בית-המשפט", "כולם לקום"**, והשופטים יצאו החוצה.
- המושבעים יציגו את דעתם – אשמים או זכאים ומדוע.
- לאחר סיום הדין הקצר יכריז השמש: **"בית-המשפט, כולם לעמוד"** ואז השופטים ייכנסו ויתיישבו.
- אב בית-הדין יפנה אל המושבעים: **"נציג המושבעים, מהי החלטתכם?"**
- נציג המושבעים יכריז על החלטה: "אנו המושבעים מצאנו את הנאשמים **"אשמים"** או **"זכאים"**.
- אב בית-הדין יקריא את החלטת השופטים ואת הצונש שהחליטו לגזור על הנתבעים.
- בסוף המשפט יכריז אב בית-הדין: **"תם המשפט"**, וידפוק עם הפטיש.

בהצלחה!!!



נאומי הפתיחה

נאום פתיחה של התביעה

כבוד השופטים,
ומושבעים נכבדים!

התביעה, בשם מועצת תלמידים ארצית תוכיח לבית-המשפט, בעזרת עובדות ועדויות של מומחים,

כי הנאשמים:

1. פיליפ, מנכ"ל חברת הסיגריות 'מלבורו'
2. מוריס, מנכ"ל חברת הסיגריות 'הגמל' וחברות הסיגריות שלהם,

אשמים בכך שהם:

הסתירו מידע חשוב מהציבור על העישון, על נזקיו ועל ההשפעה הממכרת שלו. מנסים בכוונה ובדרך מתוחכמת להשפיע על צעירים להתחיל לעשן. ניסו להשפיע ולשנות חוקים שאמורים להגן על הציבור מפני העישון ומגבילים את פעילות חברות הסיגריות.

אחרי שנשכנע את המושבעים ואת בית-המשפט הנכבד שפיליפ ומוריס, הנתבעים, אכן אשמים בכל הדברים המיוחסים להם, נבקש להטיל עליהם עונש כבד ותשלום של פיצוי כספי גבוה שיעזור לפצות על הנזקים הבריאותיים החמורים הנגרמים מהעישון ומההתמכרות לעישון.

נאום פתיחה של ההגנה

כבוד השופטים,
ומושבעים נכבדים!

צוות ההגנה בשם:

1. פיליפ, מנכ"ל חברת הסיגריות 'מלבורו'
2. מוריס, מנכ"ל חברת הסיגריות 'הגמל' וחברות הסיגריות שלהם,

יוכיח למושבעים ולבית-המשפט הנכבד,
כי הנתבעים אינם אשמים במה שהתביעה מייחסת להם:

הם לא הסתירו מידע מהציבור.
הם לא כיוונו את הפעילות שלהם לצעירים אלא למבוגרים.
הפעילות שלהם הייתה חוקית, ובדיוק על-פי מה שהחוק אכן מתיר לעשות.

ולכן, על המושבעים ועל בית-המשפט הנכבד לזכות אותם ואת חברות הסיגריות שלהם
מכל אשמה.



שאלות של עורכי הדין מטעם התביעה

הזמנת עדים מטעם התביעה

א. אני מבקש להזמין את העד משה (פקיד בית-המשפט ישביע את העד)
חקירת העד:

1. מה שמך?
2. האם אתה מעשן ומתי?
3. מתי ומדוע התחלת לעשן? האם לא ידעת שהעישון מסוכן ומזיק לבריאות?
4. אם היית יכול לחזור אחורה במכונת זמן, האם היית מתחיל לעשן?
5. מנין יש לך כסף לסיגריות?
6. מדוע אתה לא מפסיק לעשן?
7. האם ההורים שלך יודעים שאתה מעשן?

תודה רבה משה.

כבוד השופט, התביעה סיימה עם העד.

ב. אני מבקש להזמין את העדה יובל (פקיד בית-המשפט ישביע את העדה)
חקירת העדה:

1. מה שמך?
2. האם את מעשנת?
3. איך את קשורה לתביעה?
4. מה את רוצה לבקש מבית-המשפט?
5. האם את רוצה לתבוע את חברות הסיגריות על כך שנחשפת לעישון כפוי?
6. יובל, תסבירי בבקשה שוב לבית-המשפט מה את מבקשת.

תודה רבה יובל.

כבוד השופט, התביעה סיימה עם העדה.

שאלות לנתבעים (כשהשופט שואל אם התביעה רוצה לחקור את עד ההגנה)

א. חקירת העד מוריס:

1. בעדותך אמרת, ואני מצטט: "כל שנה מתים ונפצעים הרבה אנשים בתאונות דרכים, אבל אף אחד לא חושב לאסור על מכירת מכוניות". השאלה שלי היא פשוטה. כפי שאתה בוודאי יודע, נקבעו חוקים רבים ותקנות כדי להבטיח שמי שנוהג לפי הכללים ונזהר לא ייפגע בעצמו ולא יפגע באחרים. לעומת זאת, בתחום העישון, מי שיעשן סיגריות בדיוק לפי ההוראות שלכם, יש סיכוי גבוה שהוא יחלה מזה. אתה באמת לא רואה את ההבדל הגדול בין נהיגה לבין עישון?

2. כבוד השופטים, מושבעים נכבדים, אני מבקש להציג כמה תמונות ומסמכים חשובים שנתפסו אצל חברות הסיגריות.

המסמך הראשון הוא חלק מתוכנית הפרסום של חברת הסיגריות, ומסביר את המטרה העיקרית של מהלך זה – להראות כמה שיותר עישון אצל אנשים מפורסמים, סלבריטי, מפני שצעירים מושפעים מאוד ממפורסמים.

המסמך השני הוא הסכם בין השחקן סילבסטר סטאלונה, ששיחק בסרטים שונים בתפקיד "רמבו" ו"רוקי", ובין חברת הסיגריות, ששילמה לו 2 מיליון שקל בתמורה לכך שהוא יעשן בחמישה סרטים שלו.

מר מוריס, מי לדעתך רואה סרטים של "רוקי" ו"רמבו", צעירים או מבוגרים? על מי ישפיע העישון בסרט, על צעירים או מבוגרים?

3. בסיום התשובה של מוריס, הצג את התמונה של הגמל האופנוען "הגבר":

אתם המצאתם את הגמל המצויר הזה כדי לפנות לצעירים ואפילו לילדים.

הגמל מעביר מסר של "תראו אותי, אני גבר-גבר מעשן. אולי תנסה גם לעשן".

הצג את התמונה של הגמל החולה במיטה:

האם עכשיו, כשהוא שוכב במיטה, חולה במחלות העישון, או עומד עם החברים המעשנים שלו, הוא נראה כמו גבר קשוח? למה לא הצגתם אותו כך בפרסומות, שיעביר את המסר הברור של תוצאות ההתמכרות לעישון?

אני לא מבקש לשמוע את דעתך, כי ברור לכולם מה אתם, בחברת הסיגריות, רציתם להשיג – שצעירים, שלא חושבים על המחיר והנזק הבריאותי שהם ישלמו בגיל מבוגר יותר, יתחילו לעשן ויתמכרו כמה שיותר מוקדם.

הצג את התמונה של הריאות השחורות מזפת:

האם אלה ריאות של "גבר" או של אדם בימיו האחרונים? אל תענה לי, אני חושב שהמושבעים והשופטים יודעים לבד את התשובה.

תודה למר מוריס.

כבוד השופט, התביעה סיימה עם הצד.

ב. חקירת הצד פיליפ:

עורך דין שים לב: לפני השאלה צריך להציג על הקיר את התמונה של הילד עם מכונית הצעצוע.

1. תסביר לי בבקשה, מה אנחנו רואים בתמונה הבאה.

2. אני טוען, שמכונית הצעצוע עם הסמל שלכם זו פרסומת מתוחכמת, שעורכת היכרות בין הילדים לבין החברה שלך, ועלולה לגרום להם לחשוב שהיא מוכרת מוצרים 'נחמדים' שאינם מזיקים. הילדים יתרגלו אליכם, ובמשך הזמן תצליחו לגרום לצעירים לקנות סיגריות ולהתחיל לעשן. יש לך הסבר אחר? למה לתת לילדים צעצועים עם הסמל של חברת הסיגריות שלכם?

3. מר פיליפ, בעדותך אתה מציין שעל חפיסות הסיגריות שלך יש שתיים עשרה אזהרות בריאות שונות ולכן המעשן לא יכול לטעות ולחשוב שהסיגריות לא מזיקות, זה כתוב לו מול העיניים, על כל חפיסת סיגריות שהוא קונה.

אם אתה וחברת הסיגריות שלך באמת רוצים להזהיר את המעשן מנזקי העישון, למה

התנגדתם לחוק שביקש לחייב לשים על חפיסות הסיגריות אזהרות עם תמונה, כך שכל מעשן יוכל לראות מול העיניים את התוצאות הצפויות מהעישון שלו?

אולי במקום להציג ולמכור את החפיסות שנראות כך

(להציג שקופית עם דוגמה ראשונה)

אתם תייצרו ותמכרו חפיסות סיגריות שנראות כך

(להציג שקופית עם דוגמה שניה)

או חפיסות סיגריות שנראות כך

(להציג שקופית עם דוגמה שלישית)

אם באמת רציתם להזהיר את המעשנים, הייתם יכולים לעשות את זה כבר אתמול או אולי מחר, אף אחד לא מפריע לכם...

כבוד השופט, מושבעים נכבדים, יש לי רק עוד שאלה אחת אחרונה למר פיליפ:

עורך דין שים לב: לפני השאלה צריך להציג על הקיר את התמונה של מנהלי חברות הסיגריות נשבעים.

האם לדעתך הניקוטין ממכר? אני מבקש לומר הפעם את האמת, ולא כפי שעשיתם בפעם שעברה.

תודה למר פיליפ.

כבוד השופט, התביעה סיימה עם העד.



שאלות של צוות ההגנה

שאלות לצדי התביעה:

אחרי שהשופט יפנה לצוות ההגנה וישאל אם אתם רוצים לחקור את עד התביעה, אתם צונים:

"כן כבוד השופט"

שאלות לצד התביעה משה:

האם ראית פעם את פיליפ או מוריס?

האם מישהו מהם שם לך את הסיגריה בפה או אמר לך להתחיל לעשן?

תודה רבה, ההגנה סיימה עם העד.

אחרי שהשופט יפנה לצוות ההגנה וישאל אם אתם רוצים לחקור את עדת התביעה יובל, אתם צונים:

"לא כבוד השופט"

שאלות לצדי ההגנה:

אחרי שהשופט יפנה לצוות ההגנה ויזמין אתכם להציג את העדים שלכם, אתם מזמינים את העד הראשון: **"צוות ההגנה מזמין את העד מוריס לדוכן העדים"**

שאלות לצד ההגנה מוריס:

מה שמך ומה תפקידך?

למה אתה מוכר סיגריות?

עישון סיגריות ממכר ופוגע בבריאות. מדוע אתה לא מפסיק להביא סיגריות לארץ?

התביעה טוענת שאתה עושה פרסומות כדי לשכנע צעירים להתחיל לעשן. מה ההסבר שלך, מה הסיבה שאתה עושה פרסומות?

תודה רבה מר מוריס.

כבוד השופט, ההגנה סיימה עם העד.

אחרי שהשופט יפנה לצוות ההגנה ויזמין אתכם להציג את העד הבא שלכם, אתם מזמינים את העד השני: **"צוות ההגנה מזמין את העד פיליפ לדוכן העדים"**

שאלות לצד ההגנה פיליפ:

מה שמך ומה תפקידך?

למה אתה מוכר סיגריות?

מה דעתך על עישון של אנשים צעירים?

האם אתה חושב שאתה אשם בכך שצעירים קונים סיגריות ומעשנים?

התביעה טוענת שאתה אשם בזה שצעירים מתחילים לעשן, מתמכרים ואחר כך חולים בכל מיני מחלות. מה תגובתך לכך?

תודה רבה מר פיליפ.

כבוד השופט, ההגנה סיימה עם העד.

העז משה (עז תביעה):

1. קוראים לי משה.
2. כן, אני מעשן.
3. אני מעשן 3, לפעמים 5 סיגריות ביום.
4. בדרך כלל אני מעשן עם דינה בדרך לבית-ספר, בהפסקה הגדולה וגם בסוף הלימודים בדרך הביתה.
5. לפעמים, יוצא לי לעשן גם אחרי הצהריים.
6. התחלתי לעשן בחופש הגדול, אחרי כיתה ז'. אני זוכר שראיתי את רמבו מעשן בסרט, וחשבתי שאם רמבו יכול להיות חייל כזה טוב אפילו שהוא מעשן, אז בטח העישון לא כל כך נורא כמו שאומרים. אני גם קראתי באינטרנט באתר של חברת סיגריות 'קאמל', שהעישון לא באמת ממכר וזו סתם המצאה. ובכלל, העשן של המכוניות והאוטובוסים מסוכן לבריאות יותר מעשן סיגריות.
7. האמת היא, שאז לא ידעתי שזה לא בריא, אבל היום, אני יודע בדיוק כמה זה לא טוב. עובדה, אני אפילו כבר לא אוהב לשחק כדורגל, כי אני לא מצליח לרוץ יותר מכמה דקות אחרי הכדור, ואני כל הזמן משתעל. זה גם לא ממש כיף לשחק, כי כל פעם שאני משתעל, החברים שלי צוחקים עלי וקוראים לי מסריח.
8. אני מקבל דמי כיס פעם בשבוע מההורים, ובמקום לקנות לעצמי דברים או לחסוך את הכסף, אני הולך לקיוסק וקונה סיגריות, ולפעמים אני גם קונה מסטיקים, כדי שלא יהיה לי טעם מגעיל בפה אחרי שאני מעשן. בוא אני אספר לך משהו בסוד: כבר כמה פעמים כשנגמר לי הכסף, גנבתי סיגריות מהאח החייל שלי שגם מעשן.
9. אני ניסיתי הרבה פעמים להפסיק לעשן, אבל אני מצליח לא לעשן מקסימום כמה ימים, אחרי זה נהיה לי ממש-ממש קשה, ואני לא מצליח להתאפק וחוזר לעשן.
10. ההורים שלי יודעים שאני מעשן. הם לא אוהבים את העובדה שאני מעשן, אבל הם לא יודעים איך לעזור לי. לאימא שלי יש דרך מיוחדת לנסות להשפיע עלי: כשאני מגיע הביתה ואימא שלי נותנת לי נשיקה, היא ישר אומרת לי שאני מסריח מסיגריות ושאני אלך מיד להתקלח, לחפוף שיער ולהחליף בגדים.

התשובות לשאלות צוות ההגנה:

1. לא
2. לא, הם לא עשו את זה באופן אישי, אבל הסיבה שאני מעשן היא בגלל הפרסומות והמסרים. הם תכננו וקלעו בדיוק למטרה, כדי לשכנע אותי. ולצערני, הם הצליחו בזה, והיום אני באמת מעשן ומכור לזה.

בהצלחה!!!

העדה יובל (עז תביעה):

1. קוראים לי יובל.
 2. לא, מה פתאום, אני לא מעשנת ואין לי שום כוונה לעשן אי פעם.
 3. כמו שאמרת, אני לא מעשנת, לפחות לא מרצוני. הבעיה שלי היא שאני מעשנת כפויה. גם אימא שלי וגם אבא שלי מעשנים. ביחד, הם מעשנים 3 חפיסות ביום.
 4. אני אסביר לבית-המשפט הנכבד מה אני מבקשת.
אני רוצה לבקש מבית-המשפט שיחשוב על עוד דבר, חוץ מזה שחברות הסיגריות מעודדות צעירים לעשן:
ההורים שלי מכורים לעישון.
עד לפני כמה חודשים הם נהגו לעשן במטבח, בסלון, בכל מקום בבית, גם כשאני ישבתי לידם. אבל לפני כמה זמן, אחרי שלמדתי על נזקי העישון בבית-ספר, הבאתי להם עלון מידע על נזקי העישון ועל עישון כפוי. אני גם התחלתי להעיר להם כל פעם שהם עישנו לידי, הייתי משתעלת בכוונה בקול, והייתי יוצאת למרפסת או הולכת לחדר וסוגרת את הדלת. אחרי כמה זמן הם כבר התרגלו לצאת לעשן במרפסת, והם לא מעשנים יותר בתוך הבית.
 5. לא, אני לא חושבת שחברות הסיגריות אשמות בזה שעישנו לידי. אני אסביר במה הם כן אשמות.
אני עשיתי חשבון, שמאז שנולדתי ועד היום, ואני בת 14, ההורים שלי בזזו ושרפו על סיגריות יותר מ-275 אלף שקלים, וזה לא כולל את המציתים, המסטיקים, המאפרות, וכל מיני דברים אחרים שעלו כסף, כמו למשל טיפולים אצל רופאים פרטיים. הם הפסידו ימי עבודה כי הם היו חולים בגלל הסיגריות ודברים אחרים. בכסף שהם בזזו על הסיגריות הם יכלו לקנות לי ולבית שלנו הרבה מאוד דברים.
לדוגמה, אם היינו רוצים לנסוע לחופשה בחוץ לארץ – בכסף שהם בזזו על סיגריות, כל המשפחה שלי – אבא, אימא, אני ושני האחים שלי – יכלנו לנסוע ל-70 חופשות משפחתיות בטורקיה, כל חופשה כזו בת חמישה ימים במלון של חמישה כוכבים.
אבל לא, זה לא יקרה, כי הכסף כבר נשרף על הסיגריות.
 6. אני יודעת שההורים שלי אוהבים אותי יותר מהסיגריות, והם רוצים שיהיה לי הכי טוב, אבל בגלל חברות הסיגריות והניקוטין, הסם הממכר, והאמוניה שהם מכניסים לסיגריות, ההורים שלי מכורים ובסוף גם אני נפגעת מזה.
לכן, אני רוצה שבית-המשפט יעניש אותם, ויחייב את חברות הסיגריות לפצות גם אותי, ועוד הרבה מאוד ילדים אחרים, שמפסידים דברים כי ההורים שלהם מכורים לעישון.
1. התייעצי עם עורך הדין שלך בעניין השאלות שהוא סתכוון לשאול אותך, וסה את סתכוונת להשיב לו.
 2. בית-המשפט הוא מקום מכובד ורציני, ולכן אסור לצחוק או לספר בדיחות, וצריך לפנות אל השופטים ב"כבוד השופט" ואל עורכי הדין ב"אדוני" או "גברתי".

בהצלחה!!!

1. קוראים לי מוריס, ואני מנכ"ל של חברת הסיגריות 'קאמל'. הסיגריות שלי מיוצרות במפעל בארה"ב, אני מייבא אותן לארץ ומפיץ אותם לכ-13,000 קיוסקים, חנויות ומכונות סיגריות בכל רחבי הארץ.
2. אני מוכר סיגריות כי זאת העבודה שלי. לפי החוק מותר לי להביא סיגריות מחוץ לארץ ולמכור אותן בארץ, אז למה שאני לא אעבוד בזה?
3. גם לו הייתי מפסיק לייבא ולמכור סיגריות, מישהו אחר היה עושה את זה, כמו למשל מר פיליפ, ומרוויח כסף במקומי. אז מפני שלא משנה מי יעשה את זה, אני לא מתכוון להפסיק לייבא ולמכור סיגריות בארץ.
- תראה, אני יודע שהסיגריות גורמות לנזק בריאותי למי שמעשן אותן וגם למי שנושם את העשן שלהן, אבל זה לא אומר שצריך להפסיק למכור אותן. כל שנה מתים ונפצעים הרבה אנשים בתאונות דרכים, אבל אף אחד לא חושב לאסור על מכירת מכוניות. גם הארובות של חברת חשמל פולטות עשן רב שמזיק לבריאות, אבל איש לא חושב שצריך לסגור את תחנת החשמל ולחיות בחושך, בלי חשמל.
4. הפרסומות של החברה שלי לא מיועדות לילדים. החוק גם לא מרשה לי לפרסם בעיתונים לנוער, כמו 'ראש אחד' או 'מעריב לנוער'. אני לא חושב שזו בעיה שאני מפרסם בעיתון של מבוגרים. המטרה של הפרסומות שלי היא שאנשים יכירו את הסיגריות שלי ויעדיפו לקנות אותן על פני הסיגריות של החברה של מר מוריס. אני לא מנסה בכלל לשכנע אנשים או צעירים להתחיל לעשן.
- אני לא חושב שיש בעיה בזה שאני עושה פרסומת בעיתון של מבוגרים או באירועים שמיועדים למבוגרים.

תשובות לשאלות התביעה:

1. לדעתי, אין הבדל גדול, גם בתעשיית הסיגריות והטבק ישנם חוקים והגבלות, אני לא יכול למכור לצעירים, אסור לי לפרסם בטלוויזיה, אסור לי לחלק סיגריות חינם, אני רושם אזהרה על כל חפיסת סיגריות, ועוד הגבלות אחרות.
2. מי שיעשן הרבה דומה למי שבוחר לנסוע מהר, זה באמת יותר מסוכן, אבל לא כל מי שנוסע מהר או מעשן הרבה נפגע או חולה בגלל אלה.
- ייתכן שצעירים רואים את הסרטים האלה יותר ממבוגרים, אבל הסיבה שאנחנו שילמנו לסילבסטר סטאלונה, שמשחק את "רוקי" ו"רמבו", לעשן בסרטים, זה במטרה להציג אותו כמו "גבר", "קשוח", כי התדמית של המעשן היא של "קשוח" ושל "גבר", ורצינו שזה יהיה עם הסיגריות שלנו ולא עם הסיגריות של מר פיליפ או של חברה אחרת.
3. כן, הניקוטין ממכר.

בהצלחה!!!

1. קוראים לי פיליפ, ואני מנכ"ל של חברת הסיגריות 'מלבורו' אני הבעלים של החברה הכי גדולה בישראל לסיגריות. חלק מהסיגריות שלי מיובא מחו"ל וחלק מיוצר כאן בישראל.
 2. למה אני מוכר סיגריות? זאת העבודה שלי. אני מייצר ומוכר סיגריות בארץ כי ראיתי שמייבאים סיגריות מאוד יקרות מחוץ לארץ ומוכרים אותן בארץ. חשבתי לעצמי, שכדאי לי להקים מפעל בארץ, לתת עבודה למאות אנשים בישראל, שיוכלו לעבוד במפעל שלי ולהרוויח כסף, ואני גם אוכל להביא סיגריות זולות יותר מחוץ לארץ, ולמכור אותן במקום הסיגריות היקרות. זה לא ממש משנה אילו סיגריות אתה מעשן, הרי אצל מעשנים חוש הטעם וחוש הריח כבר לא כל כך חדים, אז הם מעדיפים לקנות את הסיגריות הזולות יותר. חוץ מזה, אני חושב שאנשים נהנים לעשן סיגריות, אז למה לא לתת להם ליהנות מהעישון?
 3. אני חושב שזה באמת לא בסדר שילדים וצעירים מעשנים. אבל מצד אחר יכול להיות שאם הם לא היו מעשנים, הם היו עושים דברים אחרים לא בריאים ומסוכנים, כמו למשל לשתות אלכוהול ולהשתכר. אז לא משנה אם הם מעשנים סיגריות או עושים משהו אחר.
 4. את הסיגריות שאני מייצר במפעל ומייבא מחוץ לארץ אני מוכר לקיוסקים ולחנויות. אני לא מוכר בכלל סיגריות לאנשים, ובטח לא לילדים או לצעירים. אם המוכר בחנות או בקיוסק מוכר סיגריות לילדים בניגוד לחוק, הוא לא בסדר וצריך לתת לו עונש, אבל זאת לא אשמתי.
 5. אני לא מבין מה רוצים ממני ולמה נטפלים אלי. על כל חפיסת סיגריות שלי יש אזהרת בריאות גדולה, על שליש משטח הקופסה, מקדימה ומאחורה, גם בעברית וגם בערבית (להציג את השקופית של האזהרה)
יש אפילו 12 אזהרות בריאות שונות (להציג את השקופית של האזהרות)
- וכל הזמן אני מחליף ביניהם. מי שקונה חפיסת סיגריות לא יכול לפספס את האזהרה ואם הוא עדיין בוחר לעשן, למרות שכתוב על החפיסה שהעישון גורם לסרטן, להתקף לב, ולמחלות קשות אחרות – זה בחירה שלו, הוא לא יכול להגיד "לא ידעתי". זו בטח לא אשמתי.

תשובות לשאלות צוות התביעה:

1. אנחנו רואים ילד קטן משחק עם מכונת צעצוע ועליה הסמל של חברת הסיגריות של 'מלבורו'.
 2. תראה, חברת הסיגריות שלי מפרסמת את הסיגריות לא רק בעיתונים אלא גם בתחרויות ספורט, בעיקר במרוצי מכונות. (להציג את סכונת הסרוץ של מלבורו)
- אנחנו משלמים הרבה מאוד כסף כדי שיציגו את הסמל שלנו על מכונות מרוץ כאלו. הילד הזה משחק בדגם קטן של מכונת מרוץ וכמו מכונת המרוץ האמיתית יש לה גלגלים, חלונות וגם את הסמל של 'מלבורו'. אנחנו לא ביקשנו שיפרסמו את הסמל שלנו על צעצועי ילדים.
3. כן, הניקוטין ממכר.

בהצלחה!!!



נאומי סיכום

נאום סיכום תביעה

כבוד השופטים,

ומושבכים נכבדים!

צוות התביעה, בשם מועצת תלמידים ארצית

הוכיח מעל לכל ספק ובאופן ברור,

כי הנתבעים:

1. פיליפ, מנכ"ל חברת הסיגריות 'מלבורו'

2. מוריס, מנכ"ל חברת הסיגריות 'קאמל'

וחברות הסיגריות שלהם,

אחראים באופן אישי לדברים הבאים:

א. חברות הסיגריות הסתירו מידע חשוב מהציבור על העישון ועל נזקיו, על-אף שהן בעצמן ערכו מחקרים שמצאו שהעישון גורם לנזקים חמורים. הן לא פרסמו אותם, ואפילו שילמו לחוקרים כדי שיציגו תוצאות הפוכות של מחקרים, והכול במטרה להסתיר מידע ולבלבל את הציבור, ואת ציבור המעשנים במיוחד, ולגרום להם להאמין שאין קשר בין עישון לבין מחלות שונות.

ב. חברות הסיגריות פעלו בצורה מכוונת ומאוד מתחכמת כדי להשפיע על צעירים להתחיל לעשן: על-ידי מחקרים שהם ערכו על בני נוער ובהם בדקו איך אפשר להשפיע עליהם בצורה הקלה ביותר, ובאמצעות יצירת פרסומות שונות, חלקן סמויות ומתחכמות, שמעבירות מסרים חיוביים על העישון ועל התדמית של המעשן.

ג. חברות הסיגריות ניסו להשפיע ולשנות חוקים שאמורים להגן על הציבור ולהגביל את פעילותן של חברות הסיגריות, כמו למשל חוקים שיגבילו את השימוש בחומרי ריסוס מסוכנים בשדות הטבק, חוקים שיאסרו את כל הפרסומות לסיגריות, חוק שיחייב הצגה של תמונות עם נזקי העישון על חפיסות הסיגריות ועוד.

ד. חברות הסיגריות, על-אף שהן יודעות על ההשפעה הממכרת של הניקוטין, ממשיכות להוסיף ולהעלות את כמות הניקוטין בסיגריות מדי שנה, כדי לגרום לצעירים ולמעשנים התמכרות קשה יותר, למנוע מהם להפסיק לעשן ולהניע אותם להמשיך ולקנות סיגריות, ולהעשיר כך את חברות הסיגריות עוד יותר.

לסיכום, אנו מבקשים מהמושבכים ומבית-המשפט הנכבד לפסוק, כי הנתבעים אכן אשמים בכל ההאשמות המיוחסות להם, ולהטיל עליהם עונשים חמורים, שיעזרו לפצות ולהקל מעט על הנזקים החמורים שנגרמו מעישון הסיגריות שהם מייצרים, הכוללים בין השאר אלפי צעירים שהתמכרו לסיגריות שלהם שימשיכו לבזבז עליהן כסף, ועלולים לחלות בכל מיני מחלות הנגרמות מעישון וכן צעירים שההורים שלהם מכורים לעישון ומבזבזים כסף רב על סיגריות, במקום להשקיע אותו או להשתמש בו לטובת כל המשפחה על טיולים, סופי שבוע, חוגים, בגדים, פלאפונים משודרגים ועוד.

כבוד השופטים,
ומושבעים נכבדים!

צוות ההגנה בשם:

1. פיליפ, מנכ"ל חברת הסיגריות 'מלבורו'
 2. מוריס, מנכ"ל חברת הסיגריות 'קאמל'
- וחברות הסיגריות שלהם,

הוכיח כי הנתבעים אינם אשמים במה שהתביעה מייחסת להם, מפני ש:

- א. הם לא פעלו בניגוד לחוק בכך שייצרו, ייבאו ומכרו סיגריות – החוק לא אוסר על כך.
- ב. על כל חפיסת סיגריות מוטבעת אזהרה – קיימים אפילו שנים-עשר סוגים של אזהרות המפרטים חלק מן הסכנות שבעישון – כל מי שמעשן עושה זאת על אחריותו, ולא יכול להגיד שהטעו אותו או שהוא לא ידע מה יכולות להיות התוצאות של העישון.
- ג. הם לא מכרו סיגריות לצעירים – הם הפיצו סיגריות רק לקיוסקים ולחנויות. אם המוכרים בפיצוצייה מכרו סיגריות לצעירים בניגוד לחוק, צריך להעמיד את המוכרים למשפט או להטיל עליהם קנס, אבל זו ודאי לא אשמת הנתבעים.
- ד. הם לא הכריחו אף אחד להתחיל לעשן, מי שמעשן עושה זאת מבחירה אישית שלו.
- ה. הפרסומות של חברות הסיגריות נועדו לשכנע את המעשנים להחליף את סוג הסיגריות שהם מעשנים, לעשן את הסיגריות של פיליפ או של מוריס במקום לעשן סיגריות של יצרנים אחרים, ובכלל לא נועדו לשכנע צעירים להתחיל לעשן.


לכן, על המושבעים ועל בית-המשפט לקבוע, כי הנתבעים וחברות הסיגריות שלהם אינם אשמים, ואפילו לחייב את התובעים לפצות אותם על אי-הנעימות שנגרמה להם ועל הפגיעה בשמם הטוב כאנשי עסקים הפועלים על-פי החוק.

דיון עם המושבעים בזמן התייעצות השופטים על פסק הדין

בזמן שהשופטים דנים ומגבשים את החלטתם, סומלץ לקיים דיון קצר עם המושבעים (הקהל), ולהתייחס לשלוש שאלות:

1. האם לדעתך חברות הסיגריות אשמות או זכאיות?
2. האם לדעתך רק חברות הסיגריות אחראיות לכך שצעירים מעשנים, או שגם הצעירים הם עשנים נושאים באחראיות למצבם?
3. איזה עונש כדאי, לדעתך, להטיל על חברות הסיגריות?



1. מצגת המשפט:  (מצורפת בלחיצת כפתור)
2. שילוט:

צוות
התביעה

שופטים

דוכן
העדים

צוות
ההגנה

חזרה לתוכן העניינים